

"רק עדכון קבוע של 2% יציל את סל הבריאות"

בעוד שהטכנולוגיות הרפואיות והתרופות הולכות ומתקדמות ומאפשרות להציל את חייהם של יותר ויותר אנשים - תקציב סל הבריאות בישראל אינו מתעדכן, ומותיר מאות אלפי חולים ללא טיפול. עידית צ'רנוביץ, מנכ"לית פארמה ישראל, מסבירה מדוע המדינה תרוויח דווקא מהעלאת התקציב עידית צ'רנוביץ

הממשלה ביקשה לקיים דיון על עדכון קבוע של סל התרופות בגובה 2% מעלות סל הבריאות, האוצר טוען שיש מספיק כסף - ובינתיים החולים נפגעים.

בריאות זה דבר מסובך, ותקצוב מערכת הבריאות הוא דבר מסובך עוד יותר. בימים אלה מקיימת ועדת סל התרופות את דיוניה, האמורים לקבוע את גורלן של תרופות ושל טכנולוגיות רפואיות חדשות, שללא ספק ישפיעו על חייהם של אזרחים רבים בישראל. דיוני הוועדה מכריעים בגורלם של חולים הזקוקים לתרופות המונעות סבל, משפרות את איכות החיים וגם מצילות חיים.

זהו דיון קשה ומורכב, והוא הופך עוד יותר מורכב ומסובך כשהתקציב העומד לרשותם הוא פחות ממחצית הסכום הנדרש.

הטכנולוגיות מתקדמות, התקציב לא

תקציב עדכון סל התרופות לא גדל בארבע השנים האחרונות, ובהתאם להסכם בין משרד האוצר למשרד בריאות הוא גם לא צפוי לגדול בשנתיים הקרובות. בשנת 2015 וב-2016 הוא ימשיך לעמוד על 300 מיליון שקל בלבד בכל שנה - שיעור עדכון שהוא כמעט הנמוך ביותר מאז חקיקת חוק ביטוח בריאות ממלכתי והנמוך ביותר בעשור האחרון (0.8% ו-0.7% מסל הבריאות בהתאמה).

זו מגמה מדאיגה מאוד, לאור המגמה ההפוכה של התקדמות הרפואה והטכנולוגיה.

דווקא הפרוטוקולים של ועדת גרמן שנחשפו בימים האחרונים מגלים שבדיוני התקציב בשנה שעברה דרש ראש הממשלה לקיים דיון בתקצוב החסר של סל התרופות. "כשהצענו את סל הבריאות ואישרנו אותו בממשלה, היה דיון מאוד ערני סביב הכסף שמיועד לסל", גילתה שרת הבריאות יעל גרמן בדיוני הוועדה. "ראש הממשלה בעצמו שמע שישנן מדינות שבהן הטכנולוגיה קבועה בחוק ומוצמדת ל-2%, ואנחנו בהחלט נדון בזה במסגרת הוועדה".

אין ספק שנגישות לתרופות חדשות ומתקדמות היא צורך בסיסי קיומי של אזרחי ישראל, בין שמדובר בכאלה המונעות מהחולים סבל רב, חיסונים שמונעים תחלואה או בתרופות מאריכות או מצילות חיים. תת-תקצוב של סל התרופות הוא פגיעה אנושה בשוויון הבסיסי העומד בבסיס חוק בריאות ממלכתי, פגיעה שמקיפה כמעט את כל שכבות האוכלוסייה, כולל מעמד הביניים.

הרי אף משפחה, גם ממעמד הביניים הגבוה, אינה יכולה לממן תרופה מחוץ לסל שעלותה עלולה להגיע עד עשרות אלפי שקלים בחודש, למשל כשמדובר בטיפולים ביולוגיים מתקדמים.

הדוגמה הבאה תמחיש את גודל הפגיעה באזרחי ישראל: בשנת 2014 דירגה ועדת הסל 96 תרופות וטכנולוגיות רפואיות כחיוניות או חיוניות ביותר להכללה בסל בעלות של כ-820 מיליון שקל, כשהן מיועדות לסייע ליותר מחצי מיליון חולים. בפועל, בשל התקציב הנמוך שעמד לרשותה בגובה 300 מיליון בלבד, נכללו רק כ-59 מן המיועדות לכ-115 אלף חולים. כלומר, מאות אלפי חולים נותרו ללא תרופות חיוניות.

תת-תקצוב של סל התרופות הוא פגיעה בשוויון העומד בבסיס החוק. עידית צ'רנוביץ

עדכון התקציב משתלם כלכלית

נתונים אלו מאששים מחקרים שהראו כי כדי להעניק לאזרחי ישראל תרופות מתקדמות ראוי שסל התרופות יתעדכן בכל שנה באופן קבוע ב-2% מעלות סל שירותי הבריאות, שאת רובו ממנים אזרחי ישראל ממש הבריאות בתלוש השכר.

חשוב לציין כי לעדכון הסל יש גם היבט כלכלי טהור. מומחים שונים בעולם, בהם פרופ' פרנק ליטנברג מאוניברסיטת קולומביה, אחד הכלכלנים המובילים בעולם בתחום הבריאות והפרמצבטיקה, מצא כי בהערכה שמרנית מעלה הנגישות לתרופות חדשות את פרייון העבודה במשק פי 2.5 מההשקעה של המדינה בהוצאות בגין תרופות חדשות. זאת עקב עלייה בתוחלת החיים, צמצום ימי מחלה והחזרת חולים למסלול התעסוקה.

כך שמעבר לצדק ולשוויון שעליו מושתת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, ישנו גם היגיון כלכלי בכך שהמדינה תממן את עלויות הבריאות שחוזרות אליה ביחס כפול ומכופל בפרודוקטיביות של שוק העבודה.

מכל ההיבטים ראוי היה שהאוצר ידחוף לעדכון קבוע של סל התרופות ב-2%, גם כתקציב חברתי קיומי בסיסי וגם כהשקעה שמחזירה את עצמה. ה"בעיה" היחידה היא שמרגע שהסל יעודכן באופן קבוע, תצא השליטה בתקציב הסל מידי האוצר ומהמשחק הפוליטי סביב תקציב המדינה בכלל ותקציב הבריאות בפרט.

שרת הבריאות יעל גרמן הצליחה "להוציא את המרצע מהשק" במסגרת דיוני הוועדה. השרה הציעה כביכול עסקה שהאוצר היה צריך להסכים לה – עדכון קבוע בחוק של סל התרופות בעלות של 0.8% - והוסיפה את המילה "מינימום".

כלומר, היא הציעה לקבל את עמדת האוצר שלפיה 300 מיליון שקל מספיקים לעת עתה, אבל שהוא יעודכן קבוע בחוק ותהיה אפשרות להתמקח בשנים הקרובות אם יצטרכו יותר. באוצר כמובן סירבו להצעה.

הדיון בממשלה ובוועדת גרמן על המחסור בתקציב סל התרופות ועל הצורך בעדכון קבוע של 2% מסל הבריאות ראוי שיצא החוצה ויהיה שקוף לציבור. הנגישות לתרופות חדשניות ומתקדמות בסל הממלכתי היא עניין של כל אזרח, היא צורך קיומי בסיסי והשקעה כלכלית משתלמת, וראוי שתהיה חלק מהרפורמה שמובילה שרת הבריאות לחיזוק הרפואה הציבורית.

הכותבת היא מנכ"לית פארמה ישראל